

De Groene Stelling: ons voedsel, ons landschap, onze natuur |

Agenda 2024/2025 Stimuleringsaanvraag Metropoolregio Amsterdam

DE GROENE STELLING

En jij kwijt MEEDOEN!

Inhoud

1.	Voorwoord.....	3
2.	Visie, missie, strategie.....	5
	2.1 Visie.....	5
	2.2 Missie.....	5
	2.3 Strategie.....	5
	2.4 Partnerschap Amsterdam750.....	7
	Verbinding tussen stad en land	7
3.	Groene Stelling Agenda 2024/2025	8
	3.1 Meer gezond voedsel voor iedereen	8
	Impact en effect	8
	3.2 Een groener en toegankelijker landschap	9
	3.3 Meer ruimte voor natuur en water	11
4.	Organisatie en financiën.....	13
	4.1 Stichting De Groene Stelling.....	13
	4.2 Fondsenwerving en investeringen anderen.....	13
	4.3 Partnership: uitbouwen community en samen stelling nemen	14
	4.4 Kernteam	16
	Dirk van der Beek; directeur Boeren van Amstel.....	16
	Balster van Duijn, directeur Ruimtetijd en eigenaar Fort Penningsveer	16
	Jeroen van Herk, partner OAK consultants.....	16
	Bijlage 1. Aansluiting op beleid	17
	Bijlage 2. Ons financiële voorstel	19

1. Voorwoord

Binnen de historische Stelling van Amsterdam - UNESCO Werelderfgoed - liggen een aantal prachtige steden van verschillend formaat, omringd door een landschap van wereldklasse. Ooit waren stad en ommeland hier sterk met elkaar verbonden, maar door allerlei ontwikkelingen zijn ze steeds verder van elkaar af komen te staan. Wij willen als betrokken partijen samen zoeken naar een nieuw evenwicht waarbij stad en ommeland een nieuwe verbinding aangaan. Onze droom: een gebied van 25.000 ha midden in de Metropoolregio Amsterdam gericht op gezond voedsel, groen landschap en natuur.

In de Metropoolregio Amsterdam (MRA) lopen we tegen de grenzen aan van wat economisch en ruimtelijk mogelijk is zonder grote risico's op versturende gebeurtenissen. Er moeten nieuwe woningen worden gebouwd, maar dit gaat ten koste van ruimte waar de toekomstige bewoners kunnen recreëren. In het westelijk deel van de MRA is de vraag naar recreatiegebied drie keer zo groot als het aanbod. De biodiversiteit staat al jaren zwaar onder druk. Vitale planten, bijen en vogels verdwijnen uit ons buitengebied. De dossiers grondwater en stikstof leiden tot hoofdpijn bij boeren, bedrijven, bewoners en bestuurders.

Er is brede consensus dat er een andere aanpak nodig is. Hoe kom je tot een systeemverandering waarvan velen de urgentie zien, maar tegelijkertijd niet weten waar te beginnen? Hoe doorbreek je traditionele modellen van denken en doen en kom je tot nieuwe oplossingen? Hoe kunnen we de handen uit de mouwen steken en werkelijk het verschil maken? In 2022 keken wij om ons heen en zagen we op lokaal niveau tal van inspanningen en initiatieven om de wereld binnen de MRA beter te maken. Soms kleinschalig, beetje bij beetje, soms ook gericht op grotere systeemveranderingen. Een boer die zich meer wil richten op produceren voor de lokale markt, een bank die brede welvaart als maatstaf neemt, overheden die prioriteit geven aan circulaire economie. Overall in de metropool zetten individuen en organisaties hun energie en kennis in om het verschil te maken voor de toekomst.

Dat was het vertrekpunt van het initiatief. Stel dat je die partijen nu eens bij elkaar brengt en initiatieven aan elkaar knoopt. Stel dat we elkaar inspireren en steunen, over de domeinen heen. Zou het dan allemaal niet wat sneller kunnen gaan en kunnen we dan meer impact maken? Vanuit die gedachte is De Groene Stelling geboren. Een platform voor maatschappelijke partijen die bewust en gedreven stelling nemen voor een toekomst waarin we drie zaken anders organiseren: ons voedsel, ons landschap en onze natuur (zie paragraaf 3).

In twee jaar tijd heeft De Groene Stelling zijn waarde bewezen, dankzij inzet van alle partners en financiële steun van private partijen en een bijdrage van de MRA. We hebben een aantal succesvolle projecten en activiteiten geïnitieerd, die verderop in dit document voorbij komen. Belangrijker nog is het zwaan-kleef-aan-effect van De Groene Stelling: er zijn nieuwe partnerschappen ontstaan, en steeds meer partijen melden zich om aan te sluiten. Vanuit die partnerschappen hebben we een Groene Stelling Agenda 2024/2025 opgesteld, in samenhang met de viering van Amsterdam 750 jaar. Dat jubileum biedt een uitgelezen kans

om van losse stippen op de horizon één wenkend, wervend en werkend perspectief te maken.

We hebben de ambitie om het verhaal van De Groene Stelling samen te schrijven met de burgers, boeren en bedrijven van de MRA. Om de rol van aanjager, matchmaker en mogelijkmaker goed te kunnen vervullen zetten we in op een krachtige stichting met ANBI-status, een organisatie die ondernemingen, overheden, professionals en vrijwilligers in staat stelt samen op te trekken. De ontwikkeling van onze startup vraagt tijd en inzet. De bijdrage van de Metropoolregio Amsterdam stelt ons in staat de organisatie uit te bouwen en de Agenda 2024/2025 uit te voeren, vaak in partnerschap met andere financierende partijen.

Kernteam De Groene Stelling

Dirk van der Beek

Balster van Duijn

Jeroen van Herk

2. Visie, missie, strategie

2.1 Visie

Iedereen is het erover eens dat we voor grote opgaven staan in de MRA. Wij werken vanuit de overtuiging dat het loont om dat wat al goed gaat of kansrijk is te stimuleren en te versterken. Daarbij richten we ons op de domeinen voedselproductie, landschap, natuur en (recreatie)ruimte, vitale onderdelen van een gezonde leefomgeving in de MRA.

De Groene Stelling maakt uitdagingen, obstakels, dilemma's en opgaven zichtbaar, maar vooral ook oplossingen, initiatieven, experimenten en alternatieven. Zowel in de stad als op het platteland gebeurt er al veel. Er wordt gewerkt aan kortere ketens, boeren versterken de biodiversiteit op hun land en ontwikkelen nieuwe producten. Overheden werken aan opgaven op het gebied van voedsel, klimaat, natuur en waterkwaliteit.

Als aanjager van verbindende programma's en projecten maken wij het verschil. De gedeelde ambitie is een **toekomst waarin boeren gezond en betaalbaar voedsel produceren in een voor velen toegankelijk, robuust landschap met een grote biodiversiteit**. We richten ons hierbij op het jaar 2048, als De Groene Stelling zijn 25-jarig bestaan viert. We nemen stelling voor een toekomst waarin we succesvol anticiperen op de gevolgen van klimaatverandering, waarin we ervoor zorgen dat de biodiversiteit zich herstelt en de Metropoolregio Amsterdam duurzaam leefbaar is voor mens en dier.

Waar komt de naam De Groene Stelling vandaan?

We hebben ons laten inspireren door de Stelling van Amsterdam, een militaire verdedigingslinie uit de 19^e eeuw, sinds 1996 UNESCO Werelderfgoed. Sinds 2021 is de Stelling van Amsterdam onderdeel van Werelderfgoed '[Hollandse Waterlinies](#)'. De Groene Stelling betreft het groene buitengebied binnen de oude Stelling van Amsterdam.

2.2 Missie

De Groene Stelling stelt bewoners, boeren, bedrijfsleven en maatschappelijke organisaties in staat om op het gebied van voedsel, landschap en natuur samen te werken en concreet invulling te geven aan een duurzaam groen landschap voor de Metropoolregio Amsterdam.

2.3 Strategie

De Groene Stelling is een manier om versnipperde inspanningen onder één noemer te brengen, zodat er een vergroting van impact en effect op kan treden. Zo laten we zien hoe de Metropoolregio Amsterdam een nieuwe koers kan varen. We maken gebruik van beproefde bestaande waarden en van eigentijdse, innovatieve methodes en strategieën.

Bruggen bouwen

De Groene Stelling bouwt bruggen tussen stad en land. In onze analyse van de opgaven signaleren wij vaak een kloof tussen stad en land. Het lijkt alsof de belangen

tegenovergesteld zijn. Tegelijkertijd zien we dat er wel degelijk ondernemers en organisaties zijn die eraan werken om deze kloof te dichten. Meer synergie tussen stad en land helpt opgaven succesvol het hoofd te bieden. Wij denken dat die synergie bereikt kan worden door te streven naar verbinding tussen de partijen, mensen en opgaven.

De partners van De Groene Stelling

Compact gebied

De Groene Stelling is ook een platform waarmee we partijen in staat stellen om te werken aan een duurzaam evenwicht tussen stad en land. We verbinden partijen die actief zijn op ten minste een van onze drie terreinen: voedselproductie, natuur en klimaat, en landschappelijke recreatie. We doen dit op betrekkelijk compacte schaal – in een gebied van 25.000 ha midden in de MRA – waardoor de impact en de effecten direct voelbaar kunnen worden. De Groene Stelling biedt partners een uitgelezen kans om het landelijk gebied van de MRA klaar te maken voor de tweede helft van de 21^e eeuw.

De komende jaren worden beslissend: lukt het ons om schaalbare alternatieven te ontwikkelen voor de traditionele modellen die tot uitputting en vervuiling leiden? Het perspectief is een productief, toegankelijk en robuust landschap waar boeren gezond voedsel produceren, waar ruimtelijke opgaven worden opgelost, waar kinderen in een gezonde omgeving opgroeien, bewoners recreëren en de natuur bloeit.

Vanuit maatschappelijke partijen

De Groene Stelling is een onafhankelijk maatschappelijk initiatief. We werken vooral voor organisaties, ondernemers en individuen voor wie er grote belangen op het spel staan: productiezekerheid, *license to operate*, bestaanszekerheid, toegang tot drinkwater, gezonde lucht, mobiliteit, etc. Tegelijkertijd sluiten we aan bij diverse beleidsinitiatieven, gebiedsprocessen en programma's van de overheden in de MRA, van de provincies tot en

met individuele gemeentes (zie ook Bijlage 1). Dit maakt ons een natuurlijke partner en bondgenoot voor overheden.

2.4 Partnerschap Amsterdam750

Belangrijk voor De Groene Stelling is de partnerschap met Amsterdam750. In 2025 viert Amsterdam haar 750-jarig bestaan, met de stad en de regio. Het jubeljaar loopt van 27 oktober 2024 tot en met 27 oktober 2025. Er vinden tal van activiteiten plaats in de stad: van een spectaculair openingsconcert op 27 oktober 2024 in de Ziggo Dome en een feest op de eenmalig afgesloten ringweg A10 ('OpdeRing') tot en met kleinschalige buurtfeesten. In juni 2025 staat de Toekomst Tiendaagse op het programma, waarbij bewoners en organisaties samen nadenken over 'de toekomstige stad'.

Verbinding tussen stad en land

Als officieel partner zorgt De Groene Stelling voor een verbinding van Amsterdam750 met de Metropoolregio Amsterdam. De stad en haar omgeving zijn fysiek, sociaal, financieel en cultureel verbonden. Onze acties en events zijn onderdeel van de activiteitenplanning van Amsterdam750, zoals de Toekomst Tiendaagse. Hiermee leggen we de verbinding tussen inwoners van de steden en de dorpen van de metropoolregio. We brengen mensen samen rond de thema's voedsel, landschap en natuur.

Als eerste concrete maatregel gaan De Groene Stelling, De Gezonde Stad en Trees for All in samenwerking met Amsterdam750 invulling geven aan het planten van bomen in de stad én in de regio; in combinatie met een creatieve en aansprekende activiteit met een 'wandeland verjaardagsbos' tijdens het OpdeRing festival. De inzet is 750 (grote) bomen in de stad te planten, en 75.000 bomen in de regio en dit alles 75% privaat te financieren met donaties van bewoners en bedrijven voor een meer klimaatrobuust landschap.

Daarnaast geven we met ons partnership concreet invulling aan de Toekomst Tiendaagse, met diverse activiteiten:

- BioBlitz: met bewoners en kinderen planten en dieren in het buitengebied tellen; voor meer bewustwording en data; met diverse gemeenten in de regio;
- Open Groen Dag in de MRA regio. Bezoek van groene locaties, boerderijen en forten. De Open Groen Dag vanuit Amsterdam wordt opgeschaald naar de regio;
- Opening van nieuwe wandelpaden vanuit wijken het buitengebied in; en opening nieuwe ANWB fietsroute;
- Opening SmaakRoutes vanuit de steden Purmerend, Amsterdam, Hoofddorp en Haarlem en anderen het buitengebied in;
- Campagne Biodiversiteit op je Bord. Campagne met restaurants in Haarlem, Amsterdam, Amstelveen, Almere etc. rond lokaal en gezond voedsel;
- Het genoemde 'Wandelend verjaardagsbos' op het OpDeRing festival;
- Discussie en crowdfunding avond over toekomst van De Groene Stelling in de regio; met Pakhuis de Zwijger.

3. Groene Stelling Agenda 2024/2025

De Groene Stelling Agenda 2024/2025 heeft drie centrale doelstellingen. Door op de volgende doelen te focussen geven we de deelnemende partijen handelingsperspectief en eigenaarschap:

1. *Meer gezond **voedsel** voor iedereen*
2. *Een **groener en toegankelijker landschap** met meer ruimte voor recreatie*
3. *Meer ruimte voor **natuur en water***

3.1 Meer gezond voedsel voor iedereen

Voedsel is een van de sleutels voor een gezonde toekomst. De Groene Stelling staat voor voedselproductie met herkenbare kwaliteiten. Daarbij draait het om extensieve landbouw en veeteelt: natuurinclusief, regeneratief of biologisch. Het landschap vormt het uitgangspunt voor wat mogelijk is. In veenweidegebieden ligt het accent op melk, kaas en vlees; in de kleigebieden op een gemengd bedrijf met koeien en op de teelt van groente, peulvruchten en granen.

De Groene Stelling is ook de korte keten in de praktijk: voedsel verbouwen, verwerken en verkopen binnen een straal van zo'n honderd kilometer. Via winkels, supermarkten en restaurants in de regio komen de hoogwaardige producten terecht bij bewoners en bedrijven in de steden en dorpen. Doordat boeren vaste afnemers hebben is het voor hen gemakkelijker om te investeren in verdere verduurzaming. Korte ketens dragen dus bij aan een gezond verdienmodel voor boeren en voedselproducenten.

Impact en effect

Verandering van voedselproductie heeft grote impact op de kwaliteit van het landschap. De soortenrijkdom van planten en dieren neemt toe. De natuur herstelt zich en wordt weerbaarder. De landschappelijke cultuurwaarde wordt beter zichtbaar. De bodem wordt niet uitgeput, maar juist versterkt.

Hiermee versterken en herstellen we het eeuwenoude landschap van dijken, polders, vaarten, boerderijen en boomgaarden in de metropoolregio. Om dit landschap vervolgens te onderhouden smeden we een voedselalliantie. Daarin werken boeren, natuurorganisaties en bewoners samen vanuit de gemeenschappelijke visie van De Groene Stelling. Het effect van deze veranderingen is dat het aantrekkelijker wordt voor bewoners om in de eigen regio te recreëren. Dit levert zakelijke kansen op voor boeren en bedrijven in de recreatieve sector.

Agenda 2024/2025 | Groene Stelling SmaakRoutes

In 2024 treffen we de voorbereidingen voor een verbinding tussen de jubilerende stad Amsterdam en de regio, met als uitgangspunt de gemeenschappelijke waarde in het verleden, heden en toekomst. Het accent ligt op events rond de thema's Voedsel, Groen landschap en Beleving & ontspanning.

We maken ketens van productie, logistiek en consumptie zichtbaar voor deelnemers en bezoekers van de activiteiten tijdens de SmaakRoutes. Daarbij worden lokaal

geproduceerde en seizoensgebonden ingrediënten en de mensen die deze produceren in de schijnwerpers gezet. Hiervoor benaderen we voedselproducenten uit Noord-Holland en Flevoland en restaurants in Purmerend, Amstelveen, Haarlem, Hoofddorp en Amsterdam.

SmaakRoutes vanuit de steden Haarlem, Purmerend, Hoofddorp en Amsterdam het buitengebied in

3.2 Een groener en toegankelijker landschap

Opbrengst 2023 | ANWB-fietsroute

Ontwikkeling en lancering van een ANWB-fietsroute in het gebied van De Groene Stelling, waardoor het gebied toegankelijker wordt en het aantal klanten voor boerenkaaswinkels, theehuizen etc. toeneemt.

- *financiering: ANWB*

Opbrengst 2023 | Fort Penningsveer

Werven nieuw plan voor Fort Penningsveer (nabij Haarlem) en omgeving.

- *financiering: ondernemer*

De Groene Stelling betekent een biodiverser en toegankelijker landschap dat meer ruimte biedt voor recreatie en ontspanning in het groen. In de kleipolders wordt naast voedselproductie ingezet op de aanleg van nieuwe landschapselementen. Bomen, houtsingels en bos dragen bij aan het vastleggen van CO₂ en vormen een versterking van de biodiversiteit. Bedrijven en bewoners investeren hierin.

De Groene Stelling stimuleert steden en dorpen om zich aan te sluiten op het aantrekkelijke, biodiverse buitengebied via een netwerk van wandel- en fietspaden. Dit stelt bewoners en ondernemers van stad en land in staat om te genieten van een toegankelijk, biodivers landschap waarmee zij zich verbonden voelen. Deze versterkte toegankelijkheid biedt kansen voor ondernemers in het buitengebied.

Agenda 2024/2025 | Open Dag Groene Stelling

Open Dag Groene Stelling in samenwerking met boeren en natuurorganisaties; twintig locaties verspreid over de MRA maken de ligging en betekenis van De Groene Stelling zichtbaar en beleefbaar voor bezoekers uit de regio en daarbuiten.

- *financiering: MRA, private donaties, boeren en maatschappelijke partijen*

Agenda 2024/2025 | Wandelpad Groene Stelling

Op drie locaties in de MRA zetten we een wandelpad uit, gericht op natuurbeleving door inwoners van de MRA; in samenwerking met boeren en op basis van private financiering.

- *financiering: MRA, private donaties en maatschappelijke organisaties.*

Opening ANWB fietsroute in Ouderkerk aan de Amstel, 2023

3.3 Meer ruimte voor natuur en water

Opbrengst 2023 | Houtsingels en bomen op de boerderij

Start aanplant bomen/houtsingels op en rond het erf bij zestien boeren, februari 2024

- *financiering: particulieren via crowdfunding*

Opbrengst 2023 | Bloemrijker gras

Versterking agrarisch landschap: in plaats van Engels raaigras is er 50 hectare kruidenrijk grasland ingezaaid door elf boeren.

- *financiering: particulieren via crowdfunding*

In De Groene Stelling worden landbouw- en natuurgebieden vanuit een integrale visie beheerd, waarbij bijvoorbeeld veenweidegebieden worden benut voor extensieve melkveehouderij. De biodiversiteit in deze veenweidegebieden neemt toe: er groeien weer meer bloemen en kruiden in het veld. Ook komen er weer meer weidevogels. Doordat boeren, natuurbeheerders, financiers en overheden de handen ineen slaan, is het beheer van de Natura2000-gebieden op orde en kan de natuur zich goed herstellen. De bodemdaling blijft beperkt. Er zijn meer natuurlijk-vriendelijke oevers, waardoor de waterkwaliteit verbetert. Dit vergroot het leefgebied voor insecten, wat weer voedsel is voor weidevogels.

Aanplant bomen op en rond een boerenerf in februari 2024, in Ouderkerk aan de Amstel

Bermen, dijken en natuurvriendelijke oevers worden natuurlijk beheerd. Daarnaast is er meer ruimte voor water gecreëerd om water vast te houden en op te vangen. Dit gebeurt door meer water in de (klei)bodem vast te houden, sloten te verbreden en waterbekkens in te richten. Hierdoor wordt de regio als gehele klimaatadaptiever en is er minder risico op schade door overstromingen in dorpen en steden bij een intensieve regenbui.

Agenda 2024/2025 | Oevers voor natuur en klimaatadaptatie

Natuurvriendelijke oevers in beheergebied Waternet & Rijnland in 2024 en 2025

- *cofinanciering door het ministerie van LNV*

4. Organisatie en financiën

4.1 Stichting De Groene Stelling

In het vierde kwartaal van 2023 en het eerste kwartaal van dit jaar zijn er gesprekken geweest met een aantal publieke partijen die belangstelling hebben om te investeren in de doorontwikkeling van De Groene Stelling. Het gaat hierbij om de volgende partijen:

- *Gemeente Amsterdam; het college van burgemeester en wethouders heeft ingestemd met ondersteuning van De Groene Stelling. Een concreet voorstel ten aanzien van voedsel en ruimte wordt momenteel ambtelijk afgestemd;*
- *Amsterdam750; in het kader van het jubileum gaan we bomen planten in stad en regio, met publiek-private financiering;*
- *MRA West beter in balans; de stichting (i.o.) is partner in de RegioDeal met een focus op voedsel, groen en toegankelijk landschap. Met deze RegioDeal kunnen de genoemde voorstellen na de ontwikkelfase gefinancierd worden;*
- *Agenda 2.0, Collectief Natuurinclusief; De Groene Stelling maakt als groeiproject deel uit van dit programma van het ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit, I&W, de provincies en diverse marktpartijen. Hierdoor is De Groene Stelling in beeld als pilotproject voor de investeringsprogramma's Groenblauwe dooradering en Basiskwaliteit Natuur van LNV.*

Daarnaast is het ministerie van LNV een nieuw programma gestart onder de noemer 'Groenblauwe dooradering'. Voor dit programma, gericht op de aanleg van natuurvriendelijke oevers en beplanting, hebben De Groene Stelling, Waternet en het Hoogheemraadschap van Rijnland een gezamenlijke aanvraag ingediend. Deze aanvraag is in de eerste ronde positief beoordeeld. We verwachten in de tweede helft van 2024 en 2025 te kunnen starten met de uitvoering.

Agenda 2024 | ANBI-status

Een belangrijke doelstelling voor 2024 is doorontwikkeling cq. oprichting van De Groene Stelling als onafhankelijke stichting met ANBI-status (zonder winstoogmerk). De stichting heeft een professioneel bestuur en partners blijven nauw betrokken bij de stichting. Geworven financiële middelen via de stichting worden ingezet voor activiteiten van De Groene Stelling.

- *financiering: partners De Groene Stelling en MRA*

4.2 Fondsenwerving en investeringen anderen

De Groene Stelling maakt zich sterk voor sterke samenwerkingen tussen private en publieke partijen. Mede daarop zetten we zowel in op private investeringen als op publieke financiering. We voeren met diverse partijen gesprekken om de financiële draagkracht onder het programma voor concrete projecten als voor coördinatie en communicatie te versterken.

Het stimuleringsbudget van de MRA fungeert als een vliegwiel voor het verwerven van méér financiële middelen in 2024 en 2025. We hebben concreet zicht op afgerond circa één

miljoen euro aan publiek geld, vanuit de genoemde partners. Het gaat dan concreet om afgerond om de volgende bedragen voor de komende jaren:

- Gemeente Amsterdam: 100.000 eur;
- Collectief Natuurinclusief, ministerie LNV: 50.000 eur;
- RegioDeal MRA west, diverse ministeries: 300-400.000 eur;
- Investeringsprogramma's Groenblauwe dooradering, ministerie LNV: 500-750.000 eur;
- Basiskwaliteit Natuur, ministerie LNV: 100.000 eur.

Daarnaast begroten we 0,5-1 miljoen euro aan private middelen, via met name Trees for All waar bewoners en bedrijven kunnen investeren in een klimaatrobuust landschap. Dit betekent voor de MRA minimaal een potentieel return on investment met een factor 10.

We ondersteunen boeren en andere partijen bij de ontwikkeling van projectplannen die zij zelf aandragen. Voorbeelden zijn de omzetting van Engels raaigras in kruidenrijk grasland, en meerjarige financiële ondersteuning bij de transitie van reguliere naar biologische melkveehouderij.

Door te investeren realiseren bedrijven en bewoners hun eigen doelstelling ten aanzien CO₂-vastlegging of biodiversiteit. Ze dragen bij aan de realisatie aan gezond, klimaatadaptief landschap in hun eigen regio. Een voorbeeld is Trees for All, waarbij we inzetten op het werven van 0,5-1 miljoen euro voor de aanplant van bomen.

Effect crowdfunding: eigenaarschap

Een van de beoogde effecten van De Groene Stelling is dat de financiële verbinding tussen de bedrijven en bewoners in stad en land wordt versterkt. Door crowdfunding bieden mensen de mogelijkheid concreet bij te dragen aan een mooier, beter en gezonder landschap in hun woonomgeving. Daarnaast levert crowdfunding boeren en andere ondernemers nieuwe businessmogelijkheden op. Breed gesteunde projecten en good practices versterken de bewustwording over marktkansen op het gebied van voedsel, landschap en ruimte.

Agenda 2024: Kickstarter investeringsplatform

Om tot een duurzame werking van De Groene Stelling te komen ontwikkelen we een kickstarter-investeringsplatform dat gericht is op het verwerven van fondsen en investeringen in voedsel, landschap en recreatieve beleving in de regio. Dit platform wordt deels ingericht voor crowdfunding, deels als netwerkinstrument voor grote structurele investeerders.

4.3 Partnership: uitbouwen community en samen stelling nemen

De Groene Stelling is in 2022 in het leven geroepen als initiatief dat maatschappelijke organisaties, vertegenwoordigende partijen, bedrijven en overheden verbindt. Inmiddels hebben een kleine twintig organisaties zich aangesloten. Als partners accepteren we dat er verschillen zijn in idealen, ambities en aanpak. Wat ons bindt is dat wij gezamenlijk stelling nemen voor de drie gemeenschappelijke doelen. Het partnership bestaat momenteel uit:

- [Wilder Land](#), *de lekkerste producten die de natuur herstellen*;
- [Urgenda](#), *samen sneller duurzaam*;

- [Trees for All](#), bomen voor een beter klimaat, meer biodiversiteit en gezonde leefomstandigheden;
- [Boeren van Amstel](#), lokale zuivel goed voor de natuur en boer;
- [Agrarische Collectief Noord-Holland Zuid](#), agrarische coöperatie van 170 boeren;
- [Anna's Hoeve](#), biologische melkveehouderij, yoghurtproducent, Anna Haen;
- [Fort Ruimtetijd bij Penningsveer](#);
- [Local2Local](#), streekproducten rechtstreeks van de boer;
- [Natuurmonumenten](#), vereniging met ruim 900.000 leden/donateurs met ruim 100.000 ha natuur in beheer in Nederland;
- [Staatsbosbeheer](#), beheert het groene erfgoed van Nederland met 270.000 ha natuur in beheer;
- [Pakhuis de Zwijger](#), onafhankelijk platform voor creatie en innovatie in en rond Amsterdam;
- [Rabobank](#), coöperatieve bank met een missie voor een toekomstbestendige samenleving;
- [ANWB](#), Vereniging De Koninklijke Nederlandse Toeristenbond met 5 miljoen leden, die zich inzet voor mobiliteit, vakantie, vrije tijd en een duurzame ontwikkeling van de samenleving;
- [Strootman Landschapsarchitecten](#), ontwerpbureau voor landschappelijke en stedelijke opgaven;
- [OAK consultants](#), adviesbureau met impact op natuur, water en groen steden;
- [Waternet](#), zorgt voor drinkwater, sterke dijken en schoon water;
- [De Gezonde Stad](#), wil Amsterdam duurzaam en gezonder maken;
- [Recreatie Noord-Holland](#), beheerder van recreatiegebieden, wandel en fietspaden in Noord-Holland;
- [Amsterdam750](#), programmaorganisatie voor de viering van 750 jaar Amsterdam.
- [Gemeente Purmerend](#).

Agenda 2024: uitbouwen community van partners

In 2024 breiden we het netwerk uit met nieuwe partners uit de gelederen van marktpartijen, bewoners en overheden uit. Hiertoe organiseren we een drietal dagen waarop we onze doelstellingen toelichten, gerealiseerde projecten presenteren, nieuwe projecten pitchen en partners met elkaar in contact brengen.

De communicatie rond De Groene Stelling richt zich op de mogelijkheden voor mensen om actief bij te dragen, via projecten, crowdfunding, vrijwilligerswerk of deelname aan activiteiten.

4.4 Kernteam

Het kernteam van De Groene Stelling coördineert activiteiten en jaagt samenwerkingen aan. Daarbij werken we nauw samen met partners en andere geïnteresseerde partijen. Het kernteam wordt ondersteund door een communicatie-expert verantwoordelijk voor de communicatie-activiteiten en voorbereiding van events. Het kernteam bestaat uit:

Dirk van der Beek; directeur Boeren van Amstel

Dirk is een ervaren professional op het gebied van branding en het ontwikkelen en positioneren van producten en diensten. Vanuit een diepgewortelde overtuiging werkt Dirk aan een voedselsysteem dat lokaal verankerd is, gezonde bodem, voeding en mens centraal stelt en de waarde eerlijk verdeelt. Dit doet hij als ondernemer in Boeren van Amstel en als verbinder en initiator in de MRA en op Texel. www.linkedin.com/in/dirkvanderbeek

Balster van Duijn, directeur Ruimtetijd en eigenaar Fort Penningsveer

Als regisseur maakte Balster tv-programma's in Afrika en Zuid Amerika over (neo)kolonialisme. Hij was medeoprichter van film- en animatiestudio [Woodwork](#) en van co-working space [Wheelhouse](#). Nu is hij directeur van Fort Ruimtetijd, een fort omringd door een landgoed van vijf hectare, een plek waar makers, kunstenaars, jongeren en studenten samenkomen om te werken aan creatieve projecten in de openbare ruimte. www.linkedin.com/in/balster

Jeroen van Herk, partner OAK consultants

Jeroen is adviseur op het gebied van groene gebiedsontwikkeling en partnershipontwikkeling. Hij werkt voor diverse professionele partijen aan klimaatadaptatie, natuurherstel en de transitie van landelijk gebied. De afgelopen tien jaar werkte hij aan programma's als de Vismigratierivier, Dam Removal Europe en klimaatadaptatie in binnenduinrand Noord-Holland. www.linkedin.com/in/jeroenvherk

Bijlage 1. Aansluiting op beleid

De Groene Stelling sluit aan bij beleidsdoelen van de lokale, provinciale en landelijke overheden en biedt oplossingen die een bijdrage leveren aan de opgaven waar de MRA voor staat.

Tekort aan recreatiegebieden in de MRA

In Noord-Holland is een groot tekort aan recreatiegebieden – naar schatting maar liefst 8000 voetbalvelden. Dit tekort is het grootst in het westelijk deel van de MRA: tussen Haarlem en Amsterdam (nu al drie tot vijf keer de behoefte). Dit neemt in de toekomst ook nog toe, omdat er de komende zes jaar 200.000 woningen worden bijgebouwd in de MRA in binnenstedelijk gebied.

Afname biodiversiteit

De biodiversiteit neemt in rap tempo af. Met de versterking van de weidevogelgebied en de aanleg van bos en natuurvriendelijke oevers geven we de biodiversiteit een enorme impuls, zowel binnen als buiten de omliggende steden.

Gezondheid in de regio staat sterk onder druk

Veel bewoners in het westelijk deel van de MRA leven in ongezonde omstandigheden. Er is (te) veel geluidshinder, fijnstof en stikstofneerslag. Bos dempt geluid, filtert fijnstof uit de lucht en bindt stikstof in de grond op een gezonde manier. Mensen die wonen in een groene omgeving en toegang hebben tot hoogwaardige natuur, zijn gezonder, gelukkiger en meer betrokken bij hun eigen buurt dan mensen die opgroeien zonder groen. Deze gezondheidsimpuls is cruciaal voor de (toekomstige) bewoners van de MRA.

Voedsel: op weg naar verduurzaming

De provincie streeft naar een schone en veilige productie van gezond, betaalbaar en smaakvol voedsel voor iedereen. Dat betekent: gezonde verdienmodellen voor ondernemers, maar ook doen wat goed is voor mens en dier, klimaat, bodem, water en biodiversiteit. In 2030 wordt er gewerkt vanuit een evenwichtige balans tussen economische, ecologische, ruimtelijke en sociale perspectieven aan onze voedselproductie. Dit evenwicht staat ten dienste van duurzame ontwikkeling: toekomstige generaties moeten ook profiteren van de gemaakte keuzes.

Groot strategisch tekort aan ruimte voor water

Door klimaatverandering neemt het aantal piekbuien toe. Waterbeheerders zoals Rijkswaterstaat, Rijnland, Waternet en Hollands Noorderkwartier zoeken gebieden om in natte tijden water te bergen. Dit gaat om grootschalige gebieden om het watersysteem in tijden van nood te kunnen ontlasten en overstroming van stedelijk gebied te voorkomen. Het gebied boven het Noordzeekanaal leent zich uitstekend voor de ontwikkeling van natte natuur, zoals moerasland en broekbos.

Nationale bossenstrategie provincie Noord-Holland

Provincie Noord-Holland heeft zichzelf tot doel gesteld om voor 2040 meer dan driehonderd hectare nieuw bos aan te leggen. Tot nu toe blijkt het lastig om plekken te vinden. Dit plan overstijgt de ambitie van de provincie en maakt deze tegelijkertijd haalbaar.

Bosaanleg onderdeel van de oplossing om CO₂ footprint te verminderen

De opwarming van de aarde gaat sneller dan onderzoekers hebben voorzien. We stevenen af op een wereld die 2 tot 3 graden warmer is dan nu. Daarom moeten we zo snel mogelijk overstappen op schone energiebronnen, minder energie verbruiken én meer CO₂ vastleggen in de bodem. Bos is de beste manier om CO₂ vast te leggen in een poldergebied met veel kleigrond. Bos biedt tegelijkertijd schaduwrijke koelteplekken zodat stedelingen aan de hitte kunnen ontsnappen op warme zomerdagen.

Bijlage 2. Ons financiële voorstel

De voorziene kosten voor uitvoer van de activiteiten bedragen 99.944 euro (inclusief BTW). De tarieven van het kernteam zijn competitieve marktprijzen.

Begroting De Groene Stelling				
Acties 2024 (mei tot en met dec 2024)	Team			Overige kosten
	Dirk van der Beek	Balster van Duin	Jeroen van Herk	
1. Ontwikkeling actie en event programma				
- Gezond voedsel; 1,5 dg per maand; 8 maanden	12			
- Groen landschap; 1,5 dg per maand; 8 maanden			12	
- Beleving & ontspanning; 1,5 dg per maand; 8 maanden		12		
2. Ontwikkelen en lanceren investeringsplatform				
Ontwikkelen voorstellen, overleggen, portfolio ontwikkelen, lanceren	6	4	6	
3. Uitbouwen en versterken community, communicatie en financiën				
Voeren gesprekken met partijen, ontwikkelen voorstellen	4	6	4,5	
Uitbouwen en onderhoud website, nieuwsbrieven, persberichten			3	6.000
Video/fotografie/visualisaties				5.000
Totaal (dg)	22	22	25,5	
Kosten per dag (eur)	990	990	990	
Totale kosten (eur)	21.780	21.780	25.245	68.805
Subtotaal kosten (eur)				79.805
Onkosten (reis, materiaal, overlegkosten; 3,5%)				2.793
Subtotaal kosten (eur)				82.598
BTW (21%)				17.346
Totale kosten (eur; incl BTW)				99.944